

Repertoriumnummer	
2022 /	
Datum van uitspraak	
21 oktober 2022	
Rolnummer	
2021/AB/823	
Beslissing waartegen beroep	
20/1573/A	

Uitgifte

Uitgereikt aan

op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

eerste kamer

Arrest

COVER 01-00002932172-0001-0017-01-01-1

ADMINISTRATIEVE SANCTIES - administratieve geldboete
tegensprekelijk arrest
definitief

ISS FACILITY SERVICES NV, ON 0403.313.330, met maatschappelijke zetel te 1000 BRUSSEL,
Congresstraat 35, appellante, vertegenwoordigd mr.

tegen

**DE ADVISEUR-GENERAAL VAN DE DIRECTIE VAN DE ADMINISTRATIEVE GELDBOETEN VAN
DE FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG**, ON
0308.358.050, met zetel te 1070 BRUSSEL, Ernest Blerotstraat 1, geïntimeerde,
vertegenwoordigd mr.

**

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgende arrest uit:

Het hof houdt rekening met de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel op 29 oktober 2021, 5e kamer (A.R. 20/1573/A)
- het verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd ter griffie op 3 december 2021,
- de neergelegde conclusies,
- de voorgelegde stukken.

**

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet op de openbare zitting van 16 september 2022 waarna de debatten werden gesloten. Advocaat-generaal

bracht een mondeling advies uit voor het openbaar ministerie, waarop appellant mondeling heeft gerepliceerd.

I. De feiten en de rechtspleging in eerste aanleg

1.

De feiten werden door de eerste rechter correct samengevat als volgt:

Op vrijdag 13 december 2019 voerden sociaal inspecteurs van de RVA, samen met de politie, een controle uit in het centrum van Turnhout. In de Gasthuisstraat ter hoogte van het nummer 31 werd omstreeks 10u25 een voertuig met nummerplaat tegengehouden waarin zich één persoon achter het stuur bevond. Volgens de conclusie van ISS "werd (de heer B uit verkeer gehaald omdat hij met een dienstvoertuig van de concludente rond reed" (zie laatste conclusie ISS p. 3). Dat het ging om een bedrijfsvoertuig, blijkt ook uit de informatie opgenomen in het controleverslag (zie bijlage bij proces-verbaal nr. TU.069.14.000107.20).

Volgens het proces-verbaal nr. TU.069.14.000107.20 dat op 22 januari 2020 werd opgesteld (hierna "het proces-verbaal") kon vervolgens het volgende vastgesteld worden:

"Ondergetekende verbalisant legitimeert zich met zijn legitimatiebewijs als zijnde sociaal inspecteur van de RVA en vraagt naar zijn identiteitskaart en inschrijvingsbewijs van het voertuig. Ondergetekende verbalisant identificeert de chauffeur aan de hand van zijn E-ID () als zijnde B

Betrokkene zegt werkzaam te zijn bij de firma ISS Facility Services NV (KBO 0403.313.330). Hij was net klaar met het wassen van ramen bij Pearle Opticiens, zich bevindend te Gasthuisstraat nummer 52. Meneer B zegt ons sedert 2019 werkzaam te zijn als deeltijdse arbeider volgens een vast uurrooster. Desondanks kan hij niet echt antwoorden op onze vraag welke uren hij normaliter werkt. Op moment van controle kan betrokkene geen arbeidsovereenkomst deeltijdse arbeid en geen uurrooster voorleggen. Betrokkene zegt geen sociale uitkeringen te genieten."

De RVA-inspectie stelde de volgende inbreuk vast:

Inbreuk A: inbreuk op art. 157 Programmawet van 22 december 1989, nl. als werkgever, aangestelde of lasthebber op de plaats waar het arbeidsreglement kan worden ingezien, geen afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer, noch een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met het werkrooster

en met de identiteit van de deeltijdse werknemer in kwestie, diens handtekening en die van de werkgever, bewaard hebben.

Het proces-verbaal vermeldde dat het binnen de wettelijk voorgeschreven termijn met een aangetekende brief verzonden werd aan ISS, wat door deze niet betwist wordt.

Op 4 februari 2020 liet het Openbaar Ministerie aan de FOD WASO weten dat er werd afgezien van strafvervolging, het opleggen van een administratieve geldboete werd wenselijk geacht.

Op 6 februari 2020 werd nog een navolgend proces-verbaal opgesteld (nr. TU.069.14.000263.20) waarin de sociaal inspecteur meldt dat hij gecontacteerd werd door mevrouw W van de firma ISS die aangaf dat er door een misverstand niet werd ingegaan op de uitnodiging voor een verhoor. Vervolgens meldt de sociaal inspecteur:

"Op datum van 30/01/2020 ontvang ik de mail van mevrouw Willockx waarop ze haar schriftelijk standpunt inneemt. In bijlage stuurt ze de deeltijdse, ondertekende arbeidsovereenkomst van bepaalde duur voor B. Hieruit blijkt dat B. 26.10 u/week werkt voor ISS Facility Services. Alsook stuurt ze mij de planning van betrokkene zijn tewerkstelling, waaruit blijkt dat op moment van controle betrokkene wel degelijk aan het werk was voor ISS Facility Services. Daarnaast stuurt ze mij in de bijlage dat betrokkene duidelijk op de hoogte werd gesteld over het feit dat een deeltijdse werknemer ten alle tijden een kopie van zijn/haar arbeidsovereenkomst moet bijhebben op de plaats van de werf. Desondanks ligt de verantwoordelijkheid hiervan altijd bij de werkgever."

Op 18 juni 2020 nodigde de FOD WASO per aangetekende brief ISS uit om haar verweermiddelen in te dienen met betrekking tot de inbreuk.

ISS maakte hiervan gebruik via een e-mail van 29 juni 2020.

Op 28 september 2020 volgde de bestreden beslissing.

2.

Bij verzoekschrift van 24 december 2020 tekende ISS FACILITY SERVICES NV beroep aan bij de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel tegen de beslissing van 28 september 2020 van de FOD WASO met kenmerk Dossier BBC/DIADGE/AG10/CV/D.2020/182023 & 2020/182553. Met de bestreden beslissing legde de FOD WASO aan ISS FACILITY SERVICES NV een administratieve geldboete op van 1000 euro wegens een inbreuk op artikel 157 van de programmawet van 22 december 1989, strafbaar gesteld door artikel 151, eerste lid, 1° van het Sociaal Strafwetboek.

Bij vonnis van 29 oktober 2021 oordeelde de arbeidsrechtbank als volgt:

“Na eensluidend mondeling advies van _____, Eerste Substituut-Arbeidsauditeur, beslist de rechtbank in eerste aanleg en op tegenspraak wat hierna volgt.

De vordering van ISS is ontvankelijk, maar ongegrond.

De bestreden beslissing van 28 september 2020 wordt bevestigd.

ISS wordt in overeenstemming met art. 1017, 1ste lid Ger.W. veroordeeld tot de kosten van het geding en de rechtbank vereffent deze als volgt:

In hoofde van ISS: 20,00 euro bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand;

In hoofde van de FOD WASO: 1.560,00 euro rechtsplegingsvergoeding.

Dit vonnis is van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad (art. 1397, eerste lid Ger.W.).”

II. Het hoger beroep

3.

ISS FACILITY SERVICES NV stelde op 3 december 2021 hoger beroep in.

Zij vordert in de laatste conclusie:

“Onder alle voorbehoud en zonder enige nadelige erkenning,

voor recht te horen zeggen dat:

- Het vonnis gewezen door de Vijfde Kamer van de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank Brussel d.d. 29 oktober 2021, met rolnummer 20/1573/A, vernietigd wordt;*
- De beslissing d.d. 28 september 2020 van de FOD WASO tot het opleggen van administratieve geldboete nr. 94340 ten bedrage van 1.000,00 EUR wegens een inbreuk van appelante op artikel 157 van de programmawet van 22 december 1989, strafbaar gesteld door artikel 151, eerste lid, 1° van het Sociaal Strafwetboek, ongeldig is en de FOD WASO veroordeeld wordt tot terugbetaling van enige administratieve geldboete die door appelante in dit kader reeds betaald werd;*
- De FOD WASO veroordeeld wordt tot betaling van de kosten van het geding, daarbij inbegrepen de bijdragen aan het fonds voor tweedelijnsbijstand, voor*

elk van beide aanleggen afzonderlijk begroot op 20,00 EUR respectievelijk 22,00 EUR, en de rechtsplegingsvergoedingen in eerste aanleg en in hoger beroep, voor elk van beide aanleggen afzonderlijk begroot op 1.680,00 EUR.

4.

De FOD WASO vordert in haar laatste conclusie:

“Het hoger beroep af te wijzen als ongegrond;

Het vonnis a quo te bevestigen en appellante daarenboven te veroordelen tot de kosten van beide aanleggen.”

5.

Het vonnis werd ter kennis gebracht op 4 november 2021. Het hoger beroep, ingesteld op 3 december 2021, is ingesteld in overeenstemming met wettelijke bepalingen en binnen de wettelijke termijn. Het is ontvankelijk.

III. Bespreking

III.1. De bevoegdheid van het arbeidsgerecht

De arbeidsrechtbank heeft zich terecht bevoegd verklaard (art. 583, 1ste lid Ger.W.).

De partij die de beslissing tot oplegging van een administratieve geldboete betwist, dient op straffe van verval binnen de drie maanden vanaf de kennisgeving van de beslissing beroep aan te tekenen bij de arbeidsrechtbank bij wege van een verzoekschrift (artikel 3 van de Wet van 02/06/10 houdende bepalingen van het sociaal strafrecht).

De eerste rechter heeft terecht het beroep van ISS tegen de beslissing van 28 september 2020 ontvankelijk verklaard.

III.2. Ten gronde:

De materiële vaststellingen in het proces-verbaal waarmee de inbreuken werden vastgesteld, genieten een bijzondere bewijskracht op grond van artikel 66 van het Sociaal Strafwetboek: ze hebben bewijskracht tot het tegendeel bewezen is.

In het proces-verbaal werd door de sociaal inspecteurs vastgesteld dat tijdens een wegcontrole op vrijdag 13 december 2019 omstreeks 10u25 de heer B.
, die verklaarde deeltijds met een vast uurrooster in dienst te zijn als

arbeider bij de firma ISS, geen deeltijdse arbeidsovereenkomst en geen uurrooster kon voorleggen.

De FOD WASO meent dat dit een inbreuk uitmaakt op art. 157 Programmawet 22 december 1989 nu uit deze feiten zou blijken dat er op de plaats waar het arbeidsreglement kan worden ingezien, geen afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer, noch een uittreksel hiervan met het werkrooster, werd bewaard.

III.2.1. Wettelijke bepalingen die van belang zijn voor de beoordeling van dit geschil:

Art. 157 Programmawet van 22 december 1989 bepaalt:

"Een afschrift van de arbeidsovereenkomst voor de deeltijdse werknemer, schriftelijk vastgesteld overeenkomstig artikel 11bis van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters en met de identiteit van de deeltijdse werknemer waarop deze van toepassing zijn, alsmede zijn handtekening en die van de werkgever, moet worden bewaard, hetzij in papieren vorm, hetzij in elektronische vorm, op de plaats waar het arbeidsreglement kan geraadpleegd worden met toepassing van artikel 15 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen." (nadruk door het hof)

Art. 15 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen bepaalt:

"Een bericht met opgave van de plaats waar het arbeidsreglement kan worden geraadpleegd, moet worden aangeplakt op een zichtbare en toegankelijke plaats.

Het bericht met opgave van de plaats waar de teksten waar het arbeidsreglement op basis van artikel 6, § 2 desgevallend naar verwijst kunnen worden geraadpleegd, moet worden aangeplakt op een zichtbare en toegankelijke plaats.

De bij de artikelen 11 tot en met 14bis voorgeschreven berichten en ontwerpen van reglementen of van wijziging in een bestaand reglement, moeten op dezelfde plaats worden aangeplakt.

Iedere werknemer moet, op elk ogenblik en zonder tussenpersoon, inzage kunnen nemen van het definitieve reglement en de wijzigingen er aan, in een gemakkelijk toegankelijke plaats. De werkgever geeft hem bovendien een afschrift ervan en, indien de werknemer een student is in de zin van artikel 120 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, laat de werkgever hem een ontvangstbewijs ondertekenen.

De werknemers tewerkgesteld in een overheidsdienst moeten op een gemakkelijk toegankelijke plaats inzage kunnen hebben van de teksten waar het arbeidsreglement op basis van artikel 6, § 2 desgevallend naar verwijst.

De werkgever houdt eveneens op iedere plaats waar hij werknemers tewerkstelt een afschrift van het arbeidsreglement bij. De Koning kan de nadere regelen voor het naleven van deze verplichting bepalen. ...” (nadruk door het hof)

Art. 16, 10° van het Sociaal Strafwetboek van 6 juni 2010 definieert arbeidsplaatsen als:

“alle plaatsen waar werkzaamheden worden verricht die aan het toezicht van de sociaal inspecteurs onderworpen zijn of waar personen tewerkgesteld zijn die onderworpen zijn aan de bepalingen waarop zij toezicht uitoefenen, en onder meer de ondernemingen, gedeelten van ondernemingen, inrichtingen, gedeelten van inrichtingen, gebouwen, lokalen, plaatsen gelegen buiten het bedrijfsterrein, werven en werken buiten de onderneming”.

Artikel 151 van het Sociaal Strafwetboek van 6 juni 2010 bepaalt:

“Maatregelen inzake bekendmaking van de werkroosters van de deeltijdse werknemers: Met een sanctie van niveau 3 wordt bestraft, de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber die, in strijd met de programmawet van 22 december 1989:

1° op de plaats waar het arbeidsreglement kan worden ingezien, geen afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer noch een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met het werkrooster en met de identiteit van de deeltijdse werknemer in kwestie, diens handtekening en die van de werkgever heeft bewaard;

2° niet de nodige maatregelen heeft genomen opdat de onder 1° vermelde documenten zich op een gemakkelijk toegankelijke plaats bevinden, zodat de met het toezicht erop belaste ambtenaren en beambten er te allen tijde kennis zouden kunnen van nemen;

3° de dagelijkse arbeidsuren, in geval van een variabel deeltijds werkrooster, niet ter kennis heeft gebracht van de werknemers via de aanplakking van een bericht dat gedateerd is door de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, in de lokalen van de onderneming, op de plaats waar het arbeidsreglement kan worden ingezien, minstens vijf dagen op voorhand of volgens nadere regels die bepaald zijn door een collectieve arbeidsovereenkomst die gesloten werd overeenkomstig de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités of, bij ontstentenis daarvan, door het arbeidsreglement;

4° geen bericht heeft bekendgemaakt dat gedateerd is door de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, met het afzonderlijke werkrooster van elke deeltijdse werknemer, in de lokalen van de onderneming, op de plaats waar het arbeidsreglement kan worden ingezien, en wel vóór de aanvang van de werkdag of volgens de door de Koning bepaalde nadere regels;

5° het onder 4° bedoelde bericht niet heeft bewaard gedurende een periode van één jaar, te rekenen van de dag dat het werkrooster ophoudt van kracht te zijn of volgens de door de Koning bepaalde nadere regel.

De inbreuken bedoeld in het eerste lid worden bestraft met een sanctie van niveau 4 wanneer de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, voorafgaand aan het proces-verbaal tot vaststelling van één van de bij het eerste lid bedoelde inbreuken, van de sociaal inspecteurs voor deze inbreuk reeds schriftelijk de in artikel 21 bedoelde waarschuwing of termijn om zich in regel te stellen heeft ontvangen.

Voor de in het eerste en tweede lid bedoelde inbreuken, wordt de geldboete vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers."

III.2.2. Toepassing op huidige zaak:

1.

In eerste aanleg voerde ISS nog aan dat haar zetel als plaats van tewerkstelling moest worden beschouwd. Dit werd door de eerste rechter niet aanvaard. In hoger beroep houdt ISS dit argument niet meer aan. Zij stelt nu dat als plaats van tewerkstelling moet beschouwd worden elke werf waar de heer B in opdracht van ISS werkzaam was als schoonmaker.

De FOD WASO beschouwt in haar thans bestreden beslissing de "utility car" waarmee de heer B zich verplaatste naar de verschillende werf, als plaats van tewerkstelling. De eerste rechter heeft deze redenering gevolgd.

2.

De eerste rechter stelde:

"Uit de samenlezing van art. 157 Programmawet van 22 december 1989 en art. 15 van de Arbeidsreglementenwet volgt dat een kopie van de deeltijdse arbeidsovereenkomst (of een uittreksel ervan) samen met het arbeidsreglement moet bewaard worden op elke tewerkstellingsplaats van de deeltijdse werknemer (zie en vgl. P. DELCHEVALERIE en L. VAN ASSCHE, "Les présomptions d'occupation à temps plein d'un travailleur à temps partiel en cas de non-respect des mesures de publicité des horaires: 28 ans

d'existence et impact de la loi concernant le travail faisable et maniable", Ors. 2017/9, p. 2 (p. 9)).

...

In deze sluit de rechtbank zich aan het bij standpunt van de FOD WASO en het Openbaar Ministerie dat de bedrijfswagen waarmee de heer B zich verplaatste eveneens beschouwd moet worden als een tewerkstellingsplaats en dit om de volgende redenen:

- De heer B is belast met een "dagtoer". Uit de stukken blijkt dat hij zich tijdens de werkdag verplaatst van de ene naar de andere werf en dit met gebruikmaking van de bedrijfswagen die hem door zijn werkgever ter beschikking wordt gesteld.*
- Volgens zijn arbeidsovereenkomst bedraagt de arbeidstijd van de heer B. 26,10 uur. Uit de planning die ISS overmaakte (bijlage bij de arbeidsovereenkomst) blijkt dat dit zowel "werktijd" als "rijtijd" omvat, zijnde de tijd om zich van de ene naar de andere werf te verplaatsen. Voor dit geheel wordt de heer B. vergoed en ontvangt hij loon.*
- De heer B. werd gecontroleerd om 10u25 op een vrijdag. Volgens de planning moest hij die dag werken van 10u00 tot 14u20. De controle vond dus ontegensprekelijk plaats tijdens zijn arbeidstijd. De bewering van de raadsman van ISS op de zitting dat PEARLE zijn laatste werf was die dag en dat hij op weg was naar huis, is foutief. Volgens de planning in de bijlage bij de arbeidsovereenkomst is Pearle op vrijdag in principe zijn laatste werf, echter slechts van 12u50 tot 14u20. De heer B. werd tegengehouden om 10u25 en verklaarde toen dat hij net klaar was met het wassen van ramen bij Pearle Opticiens. Die dag was PEARLE dus alleszins niet zijn laatste werf en kon hij onmogelijk op weg zijn naar huis. Dit wordt trouwens bevestigd in de informatie die terug te vinden is op de loonfiche voor de maand december 2019 (zie p. 2 en 3 van de loonfiche bij "details kalender". Voor vrijdag 13 december 2019 zijn de prestaties in de volgende volgorde ingegeven:*

"orange turnhout"

"pearle turnhout"

"telenet shopturn"

Er kon op het ogenblik van de controle geen kopie van de deeltijdse arbeidsovereenkomst (of een uittreksel ervan) voorgelegd worden op de plaats van tewerkstelling van de deeltijdse werknemer.

Het cassatiearrest van 12 oktober 2015 waarnaar ISS verwijst (S.14.0101.N/3, www.juportal.be) is niet relevant in het voorliggende geschil. Het cassatiearrest betreft immers de al dan niet toepassing van het vermoeden dat voorzien is in art. 22ter RSZ-wet. Dit is in dit dossier niet aan de orde.

De inbreuk is aldus bewezen."

3.

De inbreuk wordt bestraft met een administratieve geldboete van 50,00 tot 500,00 euro (te vermenigvuldigen met opdecimen, nl. 8), zodat de uiteindelijke vork 400,00 tot 4.000,00 euro bedraagt.

4.

De eerste rechter verwijst nog naar het feit dat ISS in het verleden reeds administratieve geldboetes opgelegd kreeg voor gelijkaardige inbreuken ((16 juni 2017, 14 september 2017, 18 oktober 2017 en 21 juni 2019).

5.

ISS is het niet eens met de beslissing van de eerste rechter:

Zij meent dat de eerste rechter ten onrechte de bedrijfswagen als tewerkstellingsplaats beschouwde: de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel heeft in dit kader geen rekening gehouden met de functie en taken van de heer B, noch met de verdeling van de tijd die de heer B. spendeerde aan verplaatsingen tussen klanten en het effectief verrichten van werkzaamheden bij voormelde klanten. De heer B was bij appelante immers werkzaam als schoonmaker. In het kader van zijn arbeidsovereenkomst moest hij afhankelijk van de dag bij drie tot vijf klanten/werven in opdracht van appelante schoonmaken. Om zich te verplaatsen naar deze drie tot vijf klanten kon hij gebruik maken van een "utility car" die door appelante voor verschillende werknemers ter beschikking wordt gesteld. De heer B. werkt 26,10 uur per week, en zit daarvan amper 1 uur 21 in de wagen. Op de dag van de controle die aanleiding gaf tot de thans betwiste beslissing zat hij maar 8 minuten in de wagen. De hoofdtak van de heer B was niet het rondrijden met een utility car, maar wel het schoonmaken op verschillende plaatsen.

Beoordeling door het hof:

Administratieve geldboeten kunnen worden opgelegd voor strafrechtelijke inbreuken.

Terecht stelt appellant dat bij toepassing van art. 12 en 14 van de Grondwet en het erin gevat legaliteitsbeginsel, slechts een sanctie kan worden opgelegd wanneer er een duidelijke wettekst toe bestaat:

Artikel 12, tweede lid, van de Grondwet bepaalt dat niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft. Artikel 14 van de Grondwet bepaalt dat geen straf kan worden ingevoerd of toegepast dan krachtens de wet. Zij houden het strafrechtelijk wettigheidsbeginsel in, dat ook wordt gewaarborgd door de artikelen 7 EVRM, 15 BUPO en 49 van het Handvest EU. Dit beginsel vindt zijn uitdrukking in het adagium *nullum crimen, nulla poena sine lege*.

De artikelen 12 en 14 van de Grondwet leggen vooreerst een formele vereiste op: de bepaling van de gevallen en van de vorm van vervolging en van de straffen moet op een wetgevende norm berusten, zodat geen enkele gedraging strafbaar kan worden gesteld en geen enkele straf kan worden opgelegd dan op grond van regels aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan het uitvoerend orgaan is nochtans mogelijk voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen vooraf door de bevoegde wetgever zijn vastgesteld.

Het Arbitragehof oordeelde als volgt (Arbitragehof nr. 92/2005, 11 mei 2005, en later verschillende malen herhaald - zie ALÉN A., MUYLLE, K., de fundamentele rechten en vrijheden, het recht op een behoorlijke rechtsbedeling, in : Handboek van het Belgisch Staatsrecht, Kluwer, p. 826, voetnoot 142): *“Het wettigheidsbeginsel in strafzaken staat evenwel niet eraan in de weg dat de wet aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid toekent. Er dient immers rekening te worden gehouden met het algemene karakter van de wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen”*. Om nog nauwer aan te sluiten bij de rechtspraak van het EHRM heeft het Grondwettelijk Hof, vanaf het arrest nr. 71/2006, daar nog aan toegevoegd dat *“aan het vereiste dat een misdrijf duidelijk moet worden omschreven in de wet is voldaan wanneer de rechtzoekende, op basis van de bewoordingen van de strafbepaling en, indien nodig, met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, kan weten welke handelingen en welke verzuimen zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen”*.

De strafwet mag bijgevolg aan de rechter enige ruimte voor interpretatie toekennen, rekening houdend met de onmogelijkheid om alle gedragingen waarop een straf moet worden gesteld tot in de kleinste details te omschrijven en met de noodzaak om de wet algemeen te houden. De rechtscolleges mogen evenwel geen nieuwe gedragingen strafbaar stellen, noch bestaande strafbaarstellingen bij analogie toepassen.

Uit het strafrechtelijk wettigheidsbeginsel vloeit eveneens voort dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij een gedrag dat strafbaar is aanneemt, de op te lopen straf kan kennen. De vereiste van voorspelbaarheid van de strafrechtspleging in artikel 12, tweede lid, van de Grondwet, waarborgt elke burger dat tegen hem enkel een opsporingsonderzoek, een gerechtelijk onderzoek en een vervolging kunnen worden ingesteld volgens een bij de wet vastgestelde procedure waarvan hij vóór de aanwending ervan kennis kan nemen. De “wet” dient tevens te bepalen wie overtredingen kan vaststellen en op welke wijze zulks moet geschieden (zie ALÉN A., MUYLLE, K., de fundamentele rechten en vrijheden, het recht op een behoorlijke rechtsbedeling, in : Handboek van het Belgisch Staatsrecht, Kluwer, p. 823 en volgenden).

Terecht wordt dus door ISS gesteld dat de wet duidelijk moet zijn.

ISS verwijst nog naar een artikel van de heer Franky Blomme, voormalig sociaal inspecteur-directiehoofd bij de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg,

in Oriëntatie (F. Blomme, "Het bijhouden van de deeltijdse arbeidsovereenkomst op de tewerkstellingsplaats – enkele caveats n.a.v. Cass. 9 september 2019" in *Or.* 2021, Wolters Kluwer, 113), die stelt:

"Bepaalde voertuigen zoals taxi's van taxiondernemingen en vrachtwagens van transportondernemingen moeten worden beschouwd als plaatsen waar de werkgever werknemers tewerkstelt zodat er bijgevolg in die voertuigen een afschrift van het arbeidsreglement en van het deeltijds contract dient bijgehouden te worden overeenkomstig artikel 15, zesde lid van de Arbeidsreglementenwet.

In diezelfde optiek kan echter geoordeeld worden dat niet elke bedrijfswagen kan worden beschouwd als "een plaats waar de werkgever werknemers tewerkstelt" als bedoeld in artikel 15, zesde lid van de Arbeidsreglementenwet. Het een en ander zal afhankelijk zijn van de concrete omstandigheden. Rekening houdend met de ratio legis van artikel 15 van de Arbeidsreglementenwet en het arrest van het Hof van Cassatie van 9 september 2019 zal het bij de beoordeling of een bepaald bedrijfsvoertuig moet worden beschouwd als "een plaats waar de werkgever werknemers tewerkstelt" een rol spelen of de werknemers bijna permanent op de baan zijn en aldus een beperkte band met de bedrijfszetel hebben. Volgens de arbeidsrechtbank van Oudenaarde moet voor de werknemers die bijna permanent op de baan zijn, en aldus een beperkte band met de bedrijfszetel hebben, een kopie van het arbeidsreglement en van de deeltijdse arbeidsovereenkomst met werkroosters worden bijgehouden in het voertuig, dat als een plaats van tewerkstelling kan worden beschouwd. De verschillende plaatsen waar door de chauffeurs goederen worden geleverd, worden daarentegen niet aangezien als plaatsen van tewerkstelling."

Het arrest van het Hof van Cassatie van 9 september 2019, rolnummer S.18.0055.N/1 (niet gepubliceerd), waarnaar de heer Blomme in zijn artikel verwijst stelt:

"
De artikelen 157 tot 159 Wet Deeltijdse Arbeid, in de hier toepasselijke versie, leggen aan de werkgever verplichtingen op met betrekking tot de bekendmaking van de werkroosters van de deeltijdse werknemers en met betrekking tot de vaststelling van de afwijkingen op de normale werkroosters. Deze voorschriften strekken ertoe een efficiënte controle mogelijk te maken op de werkelijk verrichte prestaties, met het oog op de voorkoming en de bestrijding van zwartwerk.

2. Artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid bepaalt: "Een afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer, schriftelijk vastgesteld overeenkomstig artikel 11bis van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters en met de identiteit van de deeltijdse werknemer waarop deze van toepassing zijn, alsmede zijn handtekening en die van de werkgever, moet worden

bewaard, op de plaats waar het arbeidsreglement kan geraadpleegd worden met toepassing van artikel 15 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen. De Koning kan in andere gelijkwaardige modaliteiten voorzien”.

Artikel 15, zesde lid, Arbeidsreglementenwet bepaalt: *“De werkgever houdt eveneens op iedere plaats waar hij werknemers tewerkstelt een afschrift van het arbeidsreglement bij. De Koning kan de nadere regelen voor het naleven van deze verplichting bepalen.”*

3. Uit de samenhang van deze bepalingen volgt dat een afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters bedoeld in artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid ook moet worden bewaard op elke plaats waar de werknemers worden tewerk gesteld en bijgevolg ook op de plaatsen van tewerkstelling die niet de bedrijfszetel of een exploitatiezetel van de werkgever zijn.

Het arrest dat anders oordeelt, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht. »

Het is voor het arbeidshof een raadsel hoe dit arrest de commentaar die hierboven is weergegeven kan schragen. Het voornoemd arrest van het Hof van Cassatie verbreekt een arrest van het arbeidshof Antwerpen van 16 februari 2018 (rolnummer 2017/AA/220), waarbij dit arbeidshof een geschil diende te beslechten in verband met een deeltijds werknemer die verschillende werven per dag aandoet om er ramen te wassen. Het arbeidshof oordeelde hier dat niet kon geëist worden dat binnen de lokalen van de verschillende klanten van de werkgever een plaats ter beschikking moest worden gehouden om de verplichte openbaarmakingen te doen en dat ook niet aan de werknemer de verplichting kon opgelegd worden om de documenten bij zich te hebben, maar dat het ter beschikking houdend van de verplichte documenten in de zetel van de werkgever in dit geval voldoende was. Hier werd bijgevolg geen oordeel geveld over de bedrijfswagen als plaats van tewerkstelling.

Wat er ook van zij: de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij een gedrag aanneemt, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is. Het vereist dat de wetgever in voldoende nauwkeurige, duidelijke en rechtszekerheid biedende bewoordingen bepaalt welke feiten strafbaar worden gesteld, zodat, enerzijds, degene die de feiten begaat, vooraf op afdoende wijze kan inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van zijn daden kan zijn en, anderzijds, aan de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid wordt gelaten.

Uit de weergave van de bovenstaande wettelijke bepalingen over de “plaats van tewerkstelling”, en in het bijzonder de definitie ervan die werd opgenomen in het sociaal strafwetboek (art. 16, 10° dat hoger wordt weergegeven) is niet duidelijk of bij een bijzonder kort gebruik van een bedrijfswagen om zich te begeven naar verschillende werven om er

werkzaamheden te verrichten, deze bedrijfswagen kan worden beschouwd als een plaats van tewerkstelling.

Er is ook geen eenduidige rechtspraak over het definiëren van de bedrijfswagen die zeer beperkt wordt gebruikt, als "plaats van tewerkstelling".

ISS verwijst naar de beslissing van 21 juni 2019 van de FOD WASO waarbij zij een administratieve geldboete opliep van 19.150 euro voor het niet bijhouden van de vereiste documenten op de plaats van tewerkstelling, zijnde de verschillende werven waar haar werknemers poetswerkzaamheden aan het uitvoeren waren. Zij ging er op grond van deze beslissing van uit dat de verschillende werven als plaats van tewerkstelling moeten beschouwd worden.

In het huidig dossier, waar de werknemer met zijn wagen werd staande gehouden, werd er door de sociale inspecteurs niet nagegaan op de verschillende werven of de vereiste documenten er aanwezig waren.

ISS stelt bijgevolg terecht dat het opleggen van een administratieve sanctie door de "*utility car*" als een plaats van tewerkstelling beschouwen, in deze omstandigheden een schending uitmaakt van het legaliteitsbeginsel, zoals vervat in artikel 12 en artikel 14 van de Grondwet alsook artikel 2 van het Strafwetboek uitmaken. Op grond van de bewoordingen van de strafwet kon zij niet op afdoende wijze uitmaken of haar gedrag strafbaar was.

De strafwet is hier onnauwkeurig, onduidelijk en onvoorspelbaar.

De administratieve geldboete werd bijgevolg onterecht opgelegd.

ISS vordert dat de reeds betaalde administratieve geldboete moet worden terugbetaald. Het bewijsstuk m.b.t. de betaling wordt niet voorgelegd. De FOD WASO wordt veroordeeld tot teruggave, voor zover de betaling effectief door ISS is gebeurd.

III.3. M.b.t. de kosten van het geding:

De FOD WASO moet beschouwd worden als de in het ongelijk gestelde partij. Zij dient tot de kosten van beide aanleggen te worden veroordeeld.

ISS vordert de rechtsplegingsvergoeding van 1.680 euro, zijnde het basisbedrag voor niet in geld waardeerbare vorderingen. De FOD WASO ontwikkelt hier geen argumentatie over.

Dit gevorderde bedrag kan worden toegekend.

Bij de uitspraak in eerste aanleg bedroeg het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voor niet in geld waardeerbare vorderingen 1.560 euro.

OM DEZE REDENEN

BESLIST HET ARBEIDSHOF

De Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werd nageleefd.

Mevrouw , advocaat-generaal, bracht haar mondeling advies uit, waarop partijen niet hebben gerepliceerd.

Het arbeidshof oordeelt op tegenspraak en na erover beraadslaagd te hebben:

Het hoger beroep is ontvankelijk en gegrond :

Het eerste vonnis wordt hervormd.

- De beslissing van 28 september 2020 van de FOD WASO wordt vernietigd.
- De FOD WASO wordt veroordeeld tot terugbetaling van enige administratieve geldboete die door ISS in uitvoering van de beslissing van 28 september 2020 reeds betaald werd;

De FOD WASO wordt veroordeeld tot de kosten van beide aanleggen, begroot voor ISS op de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg en in hoger beroep (1 x 1.560 euro en 1 x 1.680 euro), alsmede tot betaling van een bijdrage van € 20 (eerste aanleg) en 22 euro (hoger beroep) voor het Fonds voor juridische tweedelijnsbijstand.

Dit arrest werd gewezen en ondertekend door de zevende kamer van het arbeidshof te Brussel, samengesteld uit :

, raadsheer,
, raadsheer in sociale zaken, werkgever,
, raadsheer in sociale zaken, werknemer-bediende,
bijgestaan door , hoofdgriffier

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van 21 oktober 2022 door:

, raadsheer,
, hoofdgriffier

